

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-4-049
Karar Sayısı : 20-12/143-79
Karar Tarihi : 27.02.2020

(Muafiyet)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER: Esin AYGÜN, Damla YAZ, Barış BİRCAN, Burçin GÜLEŞ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - IVECO Araç Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Bahadır BALKI, Dr. M. Fevzi TOKSOY,
Barış YÜKSEL, Mustafa AYNA
Francalacı Sok. No:28 Arnavutköy 34345 Beşiktaş/İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU: IVECO Araç Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından IVECO markalı ticari araçlara ilişkin olarak yürütülen satış sonrası hizmetlerde uygulanmakta olan niteliksel seçici dağıtım sistemine son verilerek, niceliksel dağıtım sistemine geçilmesine ilişkin “Yedek Parça Satış ve Yetkili Servis Sözleşmesi”ne muafiyet tanınması talebi.**

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 23.08.2019 tarih ve 5530 sayılı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 19.02.2020 tarih ve 2019-4-049/MM sayılı Muafiyet Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- IVECO Araç Sanayi ve Ticaret A.Ş. (IVECO) ve yetkili servisleri arasında imzalanan “Yedek Parça Satış ve Yetkili Servis Sözleşmesi”nin (SÖZLEŞME), 2017/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2017/3 sayılı Tebliğ) kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı,

- SÖZLEŞME'nin 31.1. maddesinde yer alan yetkili servisin IVECO'yu piyasanın durumu, SÖZLEŞME kapsamındaki faaliyetleri ve kendi bünyesi dışındaki rakip firmaların genel faaliyetleri ile ilgili düzenli olarak bilgilendirme yükümlülüğünün SÖZLEŞME'den çıkarılmasının uygun olacağı

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Bildirime Konu Yedek Parça Satış ve Yetkili Servis Sözleşmesi

(4) Bildirime konu işlem, IVECO ile yetkili servisler arasında imzalanan ve nicel seçici dağıtım esaslarına göre düzenlenen SÖZLEŞME'ye ilişkindir. IVECO hâlihazırda IVECO marka ticari araçların satış sonrası hizmetlerini nitel seçici dağıtım sistemi esaslarına göre yürütmektedir. Bildirim Formunda, söz konusu SÖZLEŞME'nin, Rekabet Kurulu (Kurul) kararını takiben ticari araç yetkili servisleriyle de imzalanacağı ve bu süreç sona erdiğinde IVECO markasına özgü servis hizmetlerinin nicel seçici dağıtım sistemi esaslarına göre yürütüleceği belirtilmiştir.

(5) Yapılan bildirimde göre bahsi geçen SÖZLEŞME uygulanmaya başlandığında hâlihazırda uygulanmakta olan kriterlerin aranmasına devam edilecek olmakla birlikte, bu kriterleri

karşıl原因 yetkili servislerin belirli bir kalitede hizmet sunabilmeleri için sayılarının sınırlandırılması söz konusu olacaktır.

- (6) IVECO tarafından, dağıtım sisteminde bu değişikliğe gidilmesinin amacı, ticari araçların yetkili servislerinin sayısının sınırlandırılarak satış sonrası hizmetlerde iyileştirme yapılması, güvenilirliğin, kalitenin ve müşteri memnuniyetinin artırılmasının sağlanması olarak belirtilmiştir.
- (7) Teşebbüs tarafından ayrıca, IVECO'nun yedek parçalarının satışı ve pazarlanması için ayrı bir yedek parça dağıtım ağı bulunmadığı, yetkili servis olarak faaliyet gösteren teşebbüslerin aynı zamanda yedek parça dağıtım faaliyetini de sürdürdükleri ifade edilmiştir.

G.2. İlgili Taraf (IVECO Araç Sanayi ve Teknik A.Ş. - IVECO)

- (8) IVECO markalı ticari araçların, araç ve yedek parça satışı ile servis hizmetlerini yürüten IVECO'nun, sermayesinin %100'ü CNH Industrial N.V.'te aittir.
- (9) CNH Industrial Grubu¹ başta kamyon, ticari araçlar ve otobüsler olmak üzere kara ticareti bakımından önem teşkil eden araç türlerinin yanı sıra, tarım araç ve ekipmanı, traktörler, deniz araçları ve motorları ve enerji üretimi araçlarının motor ve şanzımanlarının tasarım, üretim, pazarlama, satış ve finansmanı alanında faaliyet göstermektedir.

G.3. İlgili Pazar

- (10) Bildirim konusuna ilişkin ilgili ürün pazarı IVECO'nun kurmak istediği nicel dağıtım sistemine dahil edeceği teşebbüsler ile akdedeceği SÖZLEŞME'nin etki doğuracağı pazarları kapsayacaktır. Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Grup Muafiyeti Tebliğini Açıklayıcı Kılavuz'un (Kılavuz) 65. paragrafında "*Bilindiği üzere, bakım ve onarım hizmetleri, belirli bir marka motorlu taşıtın satın alınmasının ardından ihtiyaç duyulan ve o marka özelinde alınması gereken hizmetlerdir. Bu nedenle, bakım ve onarım hizmetleri bakımından ilgili ürün pazarı tanımlı genellikle marka özelinde yapılmaktadır.*" ifadesi yer almaktadır. Bu ifade de dikkate alınarak, ilgili ürün pazarının IVECO markalı araçlara yönelik olarak belirlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.
- (11) Bildirim kapsamında yer verildiği üzere IVECO tarafından sunulan satış sonrası hizmetler, yedek parçaların dağıtımını ile bakım ve onarım hizmetlerinin sunulmasından oluşmaktadır.
- (12) Bildirim Formunda IVECO tarafından, ilgili ürün pazarının "*IVECO markalı ağır ticari araçlara yönelik satış sonrası hizmetleri pazarı*" olarak tanımlanabileceği belirtilmektedir. Dosya kapsamında sunulan ek bilgi ve belgelerde ise IVECO yetkili servislerinde satış sonrası hizmetlerin sunulduğu hafif ticari araçların da bulunmasının tespit edilmesi üzerine ilgili ürün pazarının IVECO markaları ticari araçlar bakımından herhangi bir ayrıma gidilmeksizin "*IVECO markalı ticari araçlara sunulan satış sonrası bakım ve onarım hizmetleri pazarı*" olarak tek bir pazar şeklinde belirlenebileceği ifade edilmiştir. İlave bilgiler kapsamında ayrıca IVECO marka ticari araçların yedek parça satış ve satış sonrası hizmetlerine yönelik tek bir yetkili dağıtım ağı bulunduğu ifade edilmektedir.
- (13) Dosya kapsamında IVECO tarafından gönderilen cevabi yazıda, IVECO markalı araçların satış sonrası hizmetleri bakımından uygulanmakta olan nitel seçici dağıtım sisteminde 31 ilde toplamda 48 yetkili servis bulunduğu belirtilmekte ve nicel seçici dağıtım sistemine geçilmesi ile birlikte yetkili servislerin ülke genelindeki coğrafi bölgelerde daha homojen bir biçimde dağılmasının hedeflendiği ifade edilmektedir.

¹ CHN Industrial N.V. tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol edilen şirketler grubudur.

- (14) Kılavuz'un 54. paragrafında,

“İlgili pazarın ne şekilde tanımlanacağına ilişkin temel esaslar Rekabet Kurulu tarafından yayımlanan ‘İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz’da etraflıca açıklanmıştır. Bu Tebliğ’in uygulanması bakımından da ilgili pazarın tanımında bu Kılavuz’da açıklanan esaslar dikkate alınacaktır. Bu nedenle bu Kılavuz’da ilgili pazarın tanımlanmasına ilişkin detaylı açıklamalara yer verilmesine ihtiyaç duyulmamıştır. Bununla birlikte, lüzum görüldükçe, motorlu taşıtlar sektörü bakımından özellik arz eden bazı faaliyetler bakımından ilgili pazarın ne şekilde tanımlanabileceğine geçmiş Rekabet Kurulu kararları ışığında yer verilecektir. Ancak, bu noktada, örnek olarak verilen bu ilgili pazar tanımlarının Rekabet Kurulu bakımından bağlayıcı olmayacağı ve Rekabet Kurulunun her bir dikey anlaşma özelinde ve o dikey anlaşmaya konu olan mal ve hizmetlerin niteliğini dikkate alarak ilgili pazar değerlendirilmesi yapacağına vurgulanmasında fayda görülmektedir.”

denilmiştir.

- (15) Satış sonrası pazarı, tüketicinin artık satın almış olduğu markaya ilişkin uzman bakım/onarım hizmetine ihtiyaç duyması ve o markanın yedek parçalarını almasının gerekmesi dolayısıyla rekabetçi endişelerin daha yoğun olduğu bir pazardır. Çünkü tüketicinin aracını satın aldıktan sonra, aracının markasına yönelik uzman bakımı alması ve yedek parçayı kullanması gerekmektedir². Bu bağlamda satış sonrası pazarlarda ilgili pazarın tanımlanmasına ilişkin değerlendirmeler motorlu araçların dağıtımına ilişkin ilgili pazar değerlendirmelerinden farklılık arz etmektedir. Kılavuz’un 59. paragrafında yedek parça dağıtımına ilişkin olarak aşağıdaki açıklama yer almaktadır:

“Bir taşıt sağlayıcısının yedek parça faaliyetleri bakımından, ilgili ürün pazarı genellikle marka özelinde tanımlanmaktadır. Örneğin, X marka araçlara yönelik yedek parça pazarı. Ancak, ilgili dikey anlaşmanın gerektirdiği durumlarda X markasının belirli bir modeline yönelik yedek parçalarla ya da belli bir yedek parça türü ile sınırlı olmak üzere daha dar bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılması da mümkündür.”

- (16) Benzer şekilde Kılavuz’un 65. paragrafında bakım ve onarım hizmetleriyle ilgili olarak,

“Bilindiği üzere, bakım ve onarım hizmetleri, belirli bir marka motorlu taşıtın satın alınmasının ardından ihtiyaç duyulan ve o marka özelinde alınması gereken hizmetlerdir. Bu nedenle, bakım ve onarım hizmetleri bakımından ilgili ürün pazarı tanımı genellikle marka özelinde yapılmaktadır. Örneğin, X marka araçlara yönelik bakım ve onarım hizmetleri pazarı”

açıklamalarına yer verilmiştir.

- (17) Dosya kapsamında ilgili pazara ilişkin IVECO tarafından ileri sürülen hususlar ve başvuru kapsamında pazar paylarının niceliği göz önünde bulundurulduğunda³ dosya sonucuna etkisi olmaması nedeniyle, dosya kapsamında hafif ticari ve ağır ticari araç ayrımı yapılmasına ihtiyaç bulunmadığı değerlendirilmektedir⁴.

² ŞENGÖREN Z. (2012), *Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmaların Düzenlenmesinde Yeni Dönem: AB Uygulamaları Işığında Türkiye İçin Yol Haritası*, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi, No: 126, s.83-89.

³ IVECO tarafından pazar payı hesaplaması hafif/ağır ticari ayrımı altında ve hafif/ağır ticari toplam araç sayılarına yönelik olarak sunulmuş, her iki alternatif bakımından da pazar payının %30’un altında kaldığı açıklanmıştır.

⁴ Benzer yönde bkz. 25.11.2009 tarihli, 09-57/1349-345 sayılı ve 25.2.2009 tarihli, 09-08/155-48 sayılı Kurul kararları.

- (18) Sonuç olarak, ilgili ürün pazarları “IVECO marka ticari araçlara yönelik bakım ve onarım hizmetleri pazarı” ve “IVECO marka ticari araçlara yönelik yedek parça pazarı” olarak belirlenmiştir.
- (19) Diğer taraftan, ilgili coğrafi pazar ise SÖZLEŞME'nin Türkiye'deki faaliyetlere ilişkin olması ve satış sonrası hizmetlere yönelik dağıtım ağı yapılanmasının tüm ülkede uygulanacak olması nedenleriyle “Türkiye” olarak tespit edilmiştir.

G.4. Değerlendirme

G.4.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (20) Yukarıda da açıklandığı üzere bildirim konusu işlem, IVECO markasına özgü satış sonrası bakım ve onarım ile yedek parça satış hizmetlerinin nicel seçici dağıtım esaslarına göre yürütülmesine yöneliktir. IVECO, hâlihazırda servis hizmetlerini nitel seçici dağıtım sistemi esaslarına göre yürütmektedir. Yapılan bildirimde, IVECO markalı ticari araçlara sunulan satış sonrası hizmetlerde iyileştirme yapılmasının, kalite, güvenilirlik ve müşteri memnuniyetinin artırılmasının gündeme geldiği belirtilerek, bu sisteme geçilmesi ile birlikte hâlihazırda uygulanmakta olan ve işin niteliği itibarıyla gerekliliği tespit edilmiş kriterlerin uygulanmaya devam edileceği, buna ek olarak yetkili servislerin sayılarının kısıtlanacağı ifade edilmiştir. Bu temel hususun yanı sıra SÖZLEŞME yetkili servislerin diğer markalara hizmet vermeleri, satış fiyatının belirlenmesi, eş değer kalitede yedek parça kullanımı gibi konularda da düzenlemeler getirmektedir.
- (21) Bildirime konu SÖZLEŞME'de, bakım onarım hizmetleri ile yedek parça pazarlarında nicel seçici dağıtım sistemine geçilmesi öngörülmektedir. Nicel seçici dağıtım sistemi tanımı gereği, asgari ya da azami satış miktarı şartı veya satıcıların sayısının doğrudan tespit edilmesi gibi doğrudan satıcıların potansiyel sayısını sınırlayan bir takım kriterlerin kullanıldığı bir sistemi ifade ettiğinden, somut olayda satıcıların potansiyel sayısını doğrudan sınırlayan bir takım kriterleri içeren SÖZLEŞME 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında yer almaktadır.

G.4.2. 2017/3 Sayılı Tebliğ Açısından Değerlendirme

- (22) 2017/3 sayılı Tebliğ'in 2. maddesine göre “*Bu Tebliğ, yeni motorlu taşıtların alımı, satımı veya yeniden satımı; motorlu taşıtların yedek parçalarının alımı, satımı veya yeniden satımı ve motorlu taşıtlara yönelik bakım ve onarım hizmetlerinin sağlanması konulu dikey anlaşmaların, dikey sınırlamalar içermeleri halinde, bu Tebliğde düzenlenen koşullara uymak kaydıyla, 4054 sayılı Kanunun 4 üncü maddesindeki yasaklamadan Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmalarını kapsar.*” Bu çerçevede, yetkili servislere satış sonrası hizmetleri sağlama yetkisi veren SÖZLEŞME'nin nitelikleri dikkate alınarak, 2017/3 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirme yapılmıştır.
- (23) 2017/3 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi, grup muafiyetinin uygulanması için anlaşmaların uyması gereken genel koşulları belirlemektedir. Bu çerçevede, maddenin ilk fıkrasında, nicel seçici dağıtım ve münhasır dağıtım konu alan anlaşmalar bakımından muafiyetin uygulanmasını belirli pazar payı eşiklerine bağlayan hükümler yer almaktadır. Buna göre; muafiyet hükümleri, motorlu taşıt veya yedek parça ya da bakım ve onarım hizmetleri pazarına yönelik olarak sağlayıcının pazar payının %30'u geçmemesi durumunda uygulanacaktır. Nitel seçici dağıtım sistemi öngören anlaşmalar bakımından ise pazar payı eşiği bulunmamaktadır.
- (24) Bildirim konusu SÖZLEŞME incelendiğinde, IVECO'nun yetkili servisleri için nicel seçici dağıtım sistemi uygulamak istediği görülmektedir. Kılavuz'un 66. paragrafında bakım ve

onarım hizmetleri bakımından pazar payının bakım ve onarım hizmetlerini yetkili servislerden alan araç adedinin (servise giren araç adedinin) ilgili markanın araç parkında bulunan (trafiğe kayıtlı) araç adedine oranlanarak bulunabileceği belirtilmiştir. Bu esaslara göre IVECO tarafından hesaplanan pazar payı bilgileri incelendiğinde IVECO marka ticari araçların 2018 yılı yedek parça pazarındaki pazar payının %(. . . . .); aynı yıl bakım ve onarım hizmetleri pazarındaki pazar payının %(. . . . .) olarak gerçekleştiği görülmektedir. Dolayısıyla Tebliğ'de getirilen pazar payı eşliğinin sağlandığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda IVECO marka ticari araçlara yönelik SÖZLEŞME'nin grup muafiyetinden yararlanma imkânı bulunduğu değerlendirilmektedir.

- (25) Tebliğ'in 5. maddesinde yer alan muafiyetin genel şartları ile ilgili diğer hükümlere ise aşağıda yer verilmektedir:

“Muafiyet sağlayıcı ile dağıtıcı arasında yapılan anlaşmanın;

a) En az beş yıl süreli olması ve anlaşmada yer alacak olan yenilemeye isteğini anlaşmanın sona ermesinden asgari altı ay önce bildirmeyi her iki tarafın da kabul etmesi veya,

b) Belirsiz bir süre için yapılması halinde feshi ihbar süresinin her iki taraf için de en az iki yıl olması ancak bu sürenin; sağlayıcının anlaşmaya son vermesi durumunda kanundan veya anlaşmadan dolayı uygun bir tazminat ödemek zorunda olduğu veya dağıtım sisteminin önemli bir kısmını ya da tamamını yeniden düzenlemesinin zorunlu olması nedeniyle sağlayıcının anlaşmayı sona erdirmesi hallerinde en az bir yıla indirilmesi,

koşullarıyla uygulanır.”

- (26) Bu kapsamda SÖZLEŞME'nin 2017/3 sayılı Tebliğ ile öngörülen muafiyetten yararlanabilmesi için süre koşuluna uygun olarak düzenlenmiş olması gerekmektedir. Bildirime konu SÖZLEŞME'nin ilgili hükümlerine bakıldığında “Sözleşmenin Süresi ve İmzalanması” başlıklı 58. maddenin aşağıda yer verildiği şekilde düzenlendiği görülmektedir:

“58.2. (. . . . .).

58.3. (. . . . .).”

- (27) İlgili hükmün incelenmesinden SÖZLEŞME'nin belirsiz süre için geçerli olmak üzere düzenlendiği ve fesih usulünün Tebliğ'de öngörülen şekle uygun olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bildirim konu SÖZLEŞME'nin 2017/3 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde belirtilen muafiyet için gerekli olan genel koşulları sağladığı anlaşılmaktadır.

- (28) 2017/3 sayılı Tebliğ'in 6. maddesi ise anlaşmaları grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran sınırlamaları düzenlemektedir. Buna göre, tavsiye niteliğinde fiyatlar istisna olmak şartıyla dağıtıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesi ya da Tebliğ'de belirlenen bazı istisnalar dışında dağıtıcının anlaşma konusu mal veya hizmetleri satacağı bölgeye veya müşterilere ilişkin kısıtlamalar getirilmesi, seçici dağıtım sisteminde, sistem üyelerinin kendi aralarındaki alım ve satımın engellenmesi gibi bazı haller anlaşmaları grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarmaktadır.

- (29) SÖZLEŞME'nin “Yetkili Servis Alım ve Satış Fiyatları” başlıklı 21. maddesi aşağıda yer verildiği şekilde düzenlenmiştir:

“21.1. (. . . . .).

21.2. (. . . . .).”

- (30) Söz konusu maddede belirlenen fiyatlar, tavsiye edilen fiyatın belirlenmesi niteliğinde olduğu için 2017/3 sayılı Tebliğ'in 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca sözleşmenin grup muafiyetinden yararlanmasını engelleyen sınırlamalardan değildir.
- (31) SÖZLEŞME'nin 6.9. ve 6.10. maddeleri aşağıda yer alan şekilde düzenlenmiştir:
- “6.9. (.....).
6.10. (.....).”
- (32) Aynı konuyla bağlantılı olan SÖZLEŞME'nin 27.2. maddesi şu şekildedir:
- “27.2. (.....).”
- (33) 6.9. ve 27.2. maddelerin incelenmesi sonucunda sözleşme konusu olanlar dışındaki yedek parçaların, sözleşme konusu yedek parçalar ile eş değer kalitede olduğunu ispatlama yükümlülüğünün yetkili servise yüklendiği görülmüş ve bahse konu hükümlerin uygulama esasları hakkında taraftan bilgi talep edilmiştir. Tarafça, kullanılacak yedek parçanın eş değer kalitede olduğunun akredite kuruluşlar tarafından düzenlenen bir sertifika ile belgelenmiş olmasına ilişkin ispat yükümlülüğünün yetkili servislere yüklenmiş olmasının ticari hayatın olağan gerekliliklerinden olduğu, zira eş değer kalitede yedek parçaların IVECO tarafından üretilmediği/tedarik edilmediği ve IVECO tarafından talep edilen ispat yükümlülüğünün sadece “Akredite kuruluşlar tarafından düzenlenen bir sertifika ile belgelenmiş olmasına” ilişkin olduğunun açık şekilde anlaşılabilmesi için bahse konu ifadenin madde metnine eklendiği ifade edilmiştir.
- (34) Tarafça, 6.10. ve 27.2. maddelerin amacının, IVECO markalı araçlara sunulan satış sonrası hizmetlerde eş değer kalitede yedek parçanın kullanılması sonucunda ortaya çıkabilecek zararlardan IVECO'nun sorumlu olmayacağını düzenlemek ve müşterileri bu çerçevede bilgilendirmek olduğu, bu durumlarda IVECO tarafından sağlanan orijinal yedek parça yerine araç sahibi ve yetkili servisin inisiyatifiyle eş değer yedek parça kullanıldığı ve bu parça nedeniyle bir zarar oluşmasının söz konusu olduğu ve IVECO'nun bu durumda sorumluluğu kendi ticari kararını serbestçe alan yetkili servise bıraktığı belirtilmiştir.
- (35) Bu kapsamda IVECO'nun, yetkili servisi tarafından kullanılacak olan eşdeğer kalitede yedek parçalara ilişkin bir kısıtlama getirmediği anlaşılmaktadır. Ancak, eşdeğer kalitede yedek parça kullanılması durumunda yetkili servise müşteriye bilgilendirme, eşdeğer parçanın markasını faturada gösterme ve kendi sorumluluğunda olmak üzere yazılı garanti verme yükümlülüğü getirilmekte ve bu parçaların kullanılması nedeniyle bir zarar oluşması halinde IVECO'nun sorumluluğunun doğmayacağı düzenlenmektedir. Bahse konu yükümlülüklerin amacının eş değer kalitede yedek parçanın kullanılması sonucunda ortaya çıkabilecek zararlardan IVECO'nun sorumlu olmayacağını belirtmesine yönelik olduğu anlaşıldığından, anılan yükümlülüklerin ticari hayatın olağan akışı içerisinde makul olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, getirilen bu yükümlülüklerin 2017/3 sayılı Tebliğ'in 6. maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi ve ilgili Kılavuz'da yer verilen açıklamalar⁵ çerçevesinde sözleşmeyi grup muafiyeti kapsamında çıkarmayacağı değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, yapılan inceleme çerçevesinde bildirim konu IVECO'nun yetkili servisleri ile yapacağı örnek sözleşmenin hükümlerinin 2017/3 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyet için gerekli genel koşulları taşıdığı ve anlaşmayı muafiyet kapsamı dışına çıkaracak kısıtlamalar içermediği anlaşılmaktadır.

⁵ Kılavuz'un 32. paragrafı şu şekildedir: “Sağlayıcı, yetkili dağıtıcılara ve yetkili servislere, eş değer kalitede yedek parça kullanılması halinde müşteriyi önceden bilgilendirme ve faturada söz konusu parçaların markalarını gösterme yükümlülüğünü getirebilir ve bu yükümlülüğün getirildiği dikey anlaşmalar Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanabilir.”

- (36) 2017/3 sayılı Tebliğ'in "Rekabet Etmeme Yükümlülüğü ve Ek Tesis Yerlerinin Açılmasının Kısıtlanması" başlıklı 7. maddesi, Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanamayacak olan yükümlülükleri düzenlemektedir. Söz konusu yükümlülükler anlaşmanın geri kalanından ayrılabilirse, sözleşmenin bu yükümlülükler dışında kalan hükümleri muafiyetten yararlanmaya devam etmektedir. Anılan Tebliğ, motorlu taşıtların yedek parçalarının dağıtımını ve bu taşıtlara yönelik bakım ve onarım hizmetlerinin sunulmasını kapsayan satış sonrası faaliyetler bakımından rekabet düzenini bozma potansiyeli taşıyan sorunların bulunduğu ve pazardaki rekabetin tesisi için birtakım düzenlemelere ihtiyaç olduğu sonucundan hareketle bakım onarım hizmetleri ve yedek parça dağıtım faaliyetleri bakımından "çok markalılığı" amaçlamaktadır. Böylece bakım ve onarım veya yedek parçaların dağıtımı ile ilgili olarak getirilebilecek doğrudan veya dolaylı her türlü rekabet etmeme yükümlülüğü Tebliğ'in 7. maddesi ile yasaklanmıştır⁶. 2017/3 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde bakım ve onarım zincirleri bakımından zincir servislere süresi beş yıla kadar olmak üzere getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü saklı kalmak koşuluyla bakım ve onarım hizmetlerinin sağlanması bakımından; alıcıya anlaşmanın süresi içinde getirilen her türlü rekabet etmeme yükümlülüğü ile alıcıya anlaşmanın sona ermesinden sonraki döneme ilişkin olarak getirilen her türlü rekabet etmeme yükümlülüğü grup muafiyetinden yararlanamayacak uygulamalar arasında sayılmıştır. Ayrıca rekabet etmeme yükümlülüğü mezkur Tebliğ'in 4. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden malları veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını veya yeniden satmasını engelleyen doğrudan ya da dolaylı her türlü yükümlülüğü (ayrıca alıcının bir önceki takvim yılındaki alımları esas alınarak, ilgili pazardaki anlaşma konusu mal veya hizmetlerin ya da onları ikame eden mal veya hizmetlerin yeni motorlu taşıtların satışı pazarında %80'inden, satış sonrası pazarında %30'undan fazlasının sağlayıcıdan veya sağlayıcının göstereceği başka bir teşebbüsten satın almasına yönelik olarak alıcıya doğrudan veya dolaylı biçimde getirilen herhangi bir yükümlülük de rekabet etmeme yükümlülüğü olarak kabul edilir.) ifade etmek üzere tanımlanmıştır. Bu kapsamda aşağıda bildirim konu SÖZLEŞME'nin çok markalılığa yönelik hükümleri incelenmiştir.
- (37) SÖZLEŞME'nin 11.6. maddesinde yetkili servisin her türlü işaret ve levhalandırma ile personel kıyafetlerinin belirlenmesinde çok markalılığa doğrudan ya da dolaylı olarak engel olabilecek uygulamalardan kaçınacağı belirtilmektedir. Görüldüğü üzere yetkili servisin diğer markalara da hizmet vermesi engellenmemektedir. SÖZLEŞME'nin 11.5. maddesinde ise yetkili servisin üçüncü kişilerle yapacağı anlaşma sonucu başka markaların satış sonrası hizmetlerini gerçekleştirmek istemesi halinde en az dört hafta öncesinden IVECO'yu yazılı olarak bilgilendirmek ile yükümlü olduğu düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin yetkili servislerin diğer markalara da hizmet vermesini engellemeyeceği dolayısıyla 2017/3 sayılı Tebliğ'e aykırılık teşkil etmediği anlaşılmıştır.

⁶ Bağımsız yedek parça sağlayıcılarının kurdukları yedek parça dağıtım ağları ve bakım ve onarım zincirleri bakımından bkz. 7. maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri.

- (38) SÖZLEŞME'nin 16.1. maddesinde ürünlerin yıllık olarak planlanan alımlarının bir önceki yıldaki satışlara ve pazarın gelişimine uygun olarak taraflarca müştereken belirleneceği; IVECO'nun bir önceki takvim yılında ilgili ürün pazarında sözleşme konusu mallar ve onları ikame eden mallar bakımından yaptığı alımların toplamının %30'unu aşmayacak kısmının kendisinden veya IVECO'nun gösterdiği diğer kaynaklardan yapılmasını zorunlu kılabileceği hüküm altına alınmıştır. Servis daha fazla alım yapmak isterse buna engel bir durum söz konusu değildir. Bahsi geçen hükmün 2017/3 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre bir rekabet etmeme yükümlülüğü olmadığı görülmektedir. SÖZLEŞME'nin 17.1. ve 17.2. maddelerinde ise taraflarca müştereken belirlenen yıllık alım hedefi doğrultusunda taslak bir Yıllık İş Planı hazırlanacağı; taraflarca karşılıklı mutabakat sağlanarak imza altına alınacak olan Yıllık İş Planında yıllık asgari alım miktarlarının aylık asgari alım miktarlarını belirtilecek şekilde düzenleneceği ifade edilmiştir. Söz konusu düzenlemenin tarafların karşılıklı iradeleriyle belirlenen yıllık alım miktarının aylara dağılımına ilişkin olduğu görülmektedir.
- (39) SÖZLEŞME'de yer alan çok markalılığa yönelik hükümlerin, 2017/3 sayılı Tebliğ ve Kılavuz'da yer alan ilkelerle uyumlu olduğu değerlendirilmektedir.
- (40) 2017/3 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin ikinci fıkrasında ise yedek parçaların dağıtımı ve/veya bakım ve onarım hizmetleri bakımından, seçici dağıtım sisteminin uygulandığı hallerde ek tesis yerlerinin açılması ile ilgili olarak getirilen doğrudan veya dolaylı yükümlülüklerle Tebliğ ile tanınan muafiyetin uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda SÖZLEŞME'de yer alan düzenlemelere bakıldığında, 6.6. maddede IVECO'nun yetkili servisi olarak faaliyet göstermek üzere başka yerlerde ek tesis yeri açılabileceği, ancak yeni tesis yerinin IVECO tarafından belirlenen kalite standartları ve prosedürlerine uygunluğunu tespit için IVECO'nun onayının gerektiği ve söz konusu tesislerin IVECO'dan onay almadan açılmayacağı düzenlenmektedir.
- (41) Bu hüküm çerçevesinde ek tesis yeri açılmasının, söz konusu tesis yerinin özelliklerinin standartları sağladığının tespit edilmesinden sonra faaliyet göstermesinin mümkün olduğu düzenlenmektedir.
- (42) Bunlara ek olarak SÖZLEŞME'nin 18. maddesinde belirtilmiş olan yetkili servislere yönelik sınıflandırmanın nasıl yapılacağı hakkında taraftan açıklama talep edilmiştir. Tarafça, IVECO'nun yetkili servislere yönelik olarak bir sınıflandırma yapması ve yetkili servislerden bir üst sınıftaki yatırımın talep edilmesi için belirli kriterleri göz önünde bulunduracağı; bu kapsamda da bahse konu maddenin aşağıdaki şekilde güncellendiği belirtilmiştir:
- “18. (.....).”
- (43) Tarafça ayrıca, IVECO'nun yetkili servislere yönelik olarak; gayrisafi milli hasıla ve nüfus yoğunluğu/dağılımı değerlendirmede esas alınmak suretiyle, il bazında bir kategorizasyon gerçekleştirmeyi planladığı; bu kategorizasyon içerisinde yürüyen IVECO araç parkı, il bazında satılan araçların tüm Türkiye'de satılan toplam araç sayısı içindeki ağırlığı, Türkiye genelindeki yük trafiğinin dağılımı, ilde liman ve/veya sınır kapısının bulunup bulunmadığı gibi hususları değerlendirmeyi planladığı ifade edilmiştir. Ek olarak, IVECO'nun bir üst sınıfa geçiş için belirlediği kriterlerin tüm yetkili servisler için eşit ve şeffaf şekilde uygulanacağı belirtilmiştir. Sözleşmede yapılan değişiklik uyarınca sınıflandırma kriterlerine ve uygulama esaslarına yönelik olarak belirlilik sağlandığı, mevcut haliyle bahse konu kriterlerin ticari hayatın olağan akışı içinde makul olarak kabul edilebileceği değerlendirilmektedir.

- (44) SÖZLEŞME'nin 31.1. maddesinde yetkili servisin IVECO'yu piyasanın durumu, SÖZLEŞME kapsamındaki faaliyetleri ve kendi bünyesi dışındaki rakip firmaların genel faaliyetleri ile ilgili düzenli olarak bilgilendirmekle yükümlü olduğu düzenlenmiştir. Teşebbüse yetkili servislerin rakip firmaların genel faaliyetleri ile ilgili sağlayıcıyı düzenli olarak bilgilendirme yükümlülüğü ile ulaşılmak istenen amaç hakkındaki açıklamaları sorulmuştur. Teşebbüs tarafından gönderilen cevabi yazıda rakiplerin genel faaliyetleriyle sınırlı olmak üzere getirilen bilgilendirme yükümlülüğünün pazardaki rekabetçi koşullar hakkında bilgi sahibi olmak ve karşı aksiyonlar alabilmek amacı taşıdığı ifade edilmiştir. Ayrıca, geçmiş kararlarında⁷ Kurulun pazar bilgisi toplamak amacıyla bayi kanalından elde edilen rakip teşebbüs bilgilerini rekabeti kısıtlayıcı bir davranış olarak görmediği dile getirilmiştir. IVECO, bayilere getirdiği bu yükümlülükle; pazardan topladığı bilgiler yoluyla rakiplerine karşı daha rekabetçi olma amacını taşıdığını ve gerekli görülürse söz konusu maddenin SÖZLEŞME'den çıkarılabileceğini ifade etmiştir. Tarafça örnek olarak gösterilen, Kurulun bahsi geçen önaraştırma ve soruşturma kararlarında, bayiler kanalıyla elde edilen bilgiler çerçevesinde rakiplerin uygulamalarının takip edilmesi ve pazar hakkında rekabetçi amaçlar ile genel bilgi edinilmesinde sakınca görülmediği hükmedilmişse de anılan kararlarda bu değerlendirmenin pazarda halihazırdaki bir uygulama hakkında olduğu göz önüne alınmalıdır. Muafiyet başvurusuna konu SÖZLEŞME'nin ilgili maddesi ile ise yetkili servislere sözleşme kapsamında bağlayıcı bir bilgilendirme yükümlülüğü getirilmekte ve rakiplerin genel faaliyetlerinin düzenli olarak takibini esas alınmaktadır. Bu yükümlülüğün getirilmesi sonucunda bayilerin dağıtıcıya bilgi sağlamak için ek bir çaba içine girebilecekleri değerlendirilmektedir. Böyle bir bilgilendirme yükümlülüğünün piyasadaki şeffaflığı arttırabileceği şüphesi hasıl olmuştur. Bu yönde getirilecek bir hükmün 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan bireysel muafiyet hükümlerini de karşılamayacağı, zira rakip teşebbüslere yönelik bilgilendirme yükümlülüğünün rekabetin zorunlu olandan fazla kısıtlanmasına yol açabileceği değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, ilgili maddenin sözleşmeden çıkartılması gerekmektedir.
- (45) Başvuru konusu SÖZLEŞME'nin 2017/3 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanıp yararlanmadığına ilişkin olarak bu başlık altında yapılan değerlendirmeler sonucunda; yukarıda sözü edilen, yetkili servislere getirilen düzenli olarak rakip firmaların genel faaliyetleri hakkında IVECO'yu bilgilendirme yükümlülüğünün sözleşmeden çıkarılması halinde, SÖZLEŞME'nin, Tebliğ'in 5. maddesinde sayılan muafiyetin genel koşullarını taşıması ve 6. maddesinde sayılan anlaşmayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran sınırlamaları doğrudan ya da dolaylı olarak içermemesi nedeniyle, 2017/3 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı kanaatine ulaşılmıştır.

⁷ 18.04.2011 tarih ve 11-24/464-139 sayılı; 09.08.2012 tarih ve 12-41/1246-402 sayılı; 08.02.2018 tarih ve 18-24/49-26 sayılı Kurul kararları.

H. SONUÇ

(46) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- IVECO Araç Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve yetkili servisleri arasında imzalanan “Yedek Parça Satış ve Yetkili Servis Sözleşmesi”nin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında olduğuna,
- Yedek Parça Satış ve Yetkili Servis Sözleşmesi’nin 31.1. maddesinde yer alan yetkili servisin IVECO’yu piyasanın durumu, Yedek Parça Satış ve Yetkili Servis Sözleşmesi kapsamındaki faaliyetleri ve kendi bünyesi dışındaki rakip firmaların genel faaliyetleri ile ilgili düzenli olarak bilgilendirmekle yükümlülüğünün sözleşmeden çıkarılması koşuluyla, bahsi geçen Yedek Parça Satış ve Yetkili Servis Sözleşmesi’nin 2017/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nin kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.